

Opinie juridică

La proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	30/23 din 25 mai 2023
Destinatari:	Ministerul Justiției (secretariat@justice.gov.md) persoane de contact: Victor STRATU, Șef adjunct Direcție elaborare acte normative, e-mail: victor.stratu@justice.gov.md .
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA, Director de Program e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org Oxana BRIGHIDIN, consilieră juridică email: oxana.brighidin@crjm.org , tel. +373 68 224 171

Această opinie este prezentată Ministerului Justiției (răspuns la scrisoarea nr. 03/4090 din 17 mai 2023) cu privire la proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional, înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023. Toate propunerile de mai jos au fost anterior prezentate Ministerului Justiției. Noi nu am putut găsi în tabelul anexat la proiectul de lege vreo referință la propunerile noastre. Din acest motiv, le reiterăm respectuos.

În continuare, CRJM prezintă propunerile de îmbunătățire a proiectului de lege. Acestea se referă, în principal, la următoarele recomandări:

- Excluderea interdicției de participare a judecătorilor la examinarea cauzelor penale în fond dacă aceștia au examinat anterior cererile de măsuri preventive împotriva inculpatului.** De asemenea, pentru a spori independența judecătorilor, se propune introducerea regulii potrivit căreia, în instanța de apel și recurs, ședințele de judecată vor fi prezidate de către judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza, înlăturând astfel implicit funcția de președinte al completului.
- Eficientizarea procedurilor la judecarea cauzei și urmărirea penală:**
  - Redresarea procedurilor care tergiversează examinarea continuă a cauzelor (recuzare, strămutare, disjungere, conexare) și indicarea exhaustivă, ca în procedura civilă, a temeiurilor când acestea pot fi cerute. De asemenea, se propune introducerea unor reguli mai stricte privind strămutarea cauzelor, recuzarea judecătorilor (inadmisibilitatea cererii de strămutare; clarificarea situației când președintele instanței sau avocații pot cere strămutarea; formularea și examinarea cererilor de recuzare astfel încât aceasta să nu afecteze continuitatea ședinței de judecată în care se formulează cererea etc).
  - Clarificarea reglementărilor în situațiile de imposibilitate a avocaților, în special aleși, de a participa la judecarea cauzelor. Modificările propun obligația avocatului ales de a desemna un avocat de rezervă, care să-l substituie în caz de imposibilitate de a se prezenta la ședințele de judecată. De asemenea, se propune ca ședința de judecată să fie amânată doar dacă apărătorul și procurorul lipsesc de la judecarea cauzei din motive justificate. Totodată, la cererea inculpatului, apărătorului sau procurorului, ședința va fi amânată obligatoriu doar o singură dată.
- Revizuirea competențelor funcționale ale ofițerului de urmărire penală și ale procurorului la faza urmăririi penale, delimitarea atribuțiilor procurorului și a ofițerului de urmărire penală, în sensul fortificării rolului ofițerului de urmărire penală.** Evaluarea competențelor, reevaluarea atribuțiilor procurorului ierarhic superior. Fortificarea instituției ofițerului de urmărire penală prin atribuirea

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

competențelor de punerea sub învinuire, încetare, clasare a cauzei penale. De asemenea, se exclude competența procurorului de a lua fără motiv materialele urmăririi penale de la ofițerul de urmărire penală pentru a efectua urmărirea penală.

4. **Renunțarea la calitatea de bănuț și clarificarea momentului obținerii calității de învinuit.**

În practică nu poate fi stabilită o distincție clară între situațiile în care persoanei îi este oferită calitatea de bănuț sau de învinuit. Conform legii, calitatea de bănuț este limitată la o anumită perioadă de timp, iar omiterea acestor termene duce la încetarea proceselor penale chiar dacă există probe privind vinovăția. Persoana reținută obține calitatea procesuală de învinuit din momentul reținerii *de facto*. În acest caz, ordonanța de punere sub învinuire va fi emisă imediat după reținere, dar nu mai târziu de 24 de ore de la reținere. Calitatea procesuală de învinuit încetează dacă în termen de 24 de ore în privința acesteia nu a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire.

5. **Înlăturarea abuzurilor acuzării legate de confidențialitatea urmăririi penale:**

- Introducerea regulii potrivit căreia materialele urmăririi penale nu sunt confidențiale, cu excepția situațiilor limitate în care confidențialitatea urmăririi penale este justificată de circumstanțele fiecărei cauze concrete. În fiecare caz în parte, organul de urmărire penală va putea declara confidențiale unele materiale ale urmăririi penale prin decizie motivată și pentru o perioadă limitată de timp. Anumite categorii de proceduri ar trebui totuși să fie întotdeauna confidențiale, cum ar fi: măsurile speciale de investigație sau autorizarea perchezițiilor. Aceleași reguli rezultă și din Directivele Comisiei Europene 2012/29/UE și 2012/13/UE.

6. **Liberalizarea prevederilor privind drepturile părților în procedura penală:**

- Având în vedere propunerea de renunțare la prezumția confidențialității urmăririi penale, se impune necesitatea oferirii drepturilor apărării și a victimei/părții vătămate/părții civile de a avea acces la materialele urmăririi penale pe durata urmăririi penale, de a obține copii de pe acestea, de a contesta anumite acțiuni, de a participa la măsurile de urmărire penală întreprinse de procurori în privința altor persoane (ex. audierea martorilor) etc.
- Introducerea posibilității pentru apărare la faza urmăririi penale de a acumula probe (de ex. de a numi expertize).

7. **Digitalizarea și simplificarea procedurilor**

- Revizuirea procedurilor probatorii și a procedurilor care le reglementează pentru simplificarea lor (înregistrarea audio-video obligatoriu a anumitor acțiuni procesuale, participarea avocaților la administrarea probelor, inclusiv cu posibilitatea să se adreseze la toate autoritățile care dețin baze de date).
- Introducerea regulii privind transmiterea comunicărilor prin email, atât de către instanța de judecată cât și de către părți. Avocații, persoanele juridice, reprezentanții autorităților de stat se citează prin intermediul poștei electronice, prin orice alt sistem de mesagerie sau aplicație electronică. La comunicarea actelor de procedură, s-a introdus obligația părții, odată cu depunerea cererii în instanța de judecată, să comunice părții adverse conținutul acesteia.

- #### 8. **Revizuirea numărului măsurilor preventive, duratei și subiecții de aplicare a acestora.** Măsurile preventive neprivative de libertate aplicate de către procuror la faza de urmărire penală sau de către instanța de judecată la faza judecării cauzei nu trebuie să depășească, cumulativ, durata de doi ani. Odată aplicate, nu va mai fi necesitatea prelungirii lor. Se propune de pus accent mai mare pentru alternativele pentru detenție, excluderea controlului judiciar, fortificarea instituției cauțiunii, substituirea liberării provizorii sub control judiciar cu suspendarea provizorie din funcție. În acest sens, se va modifica și Codul Muncii, astfel încât salariatul pe perioada suspendării provizorii din funcție să poată încheia contracte individuale de muncă concomitent și cu alți angajatori. De asemenea, contestarea aplicării alternativelor pentru detenție să se facă doar dacă persoana nu este de acord cu măsura aplicată.

9. **Revederea sistemului de examinarea plângerilor împotriva acțiunilor organului de urmărire penală**

Contestația împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații se depune la procurorul care conduce urmărirea penală în

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

termen de 7 zile din momentul comunicării despre efectuarea acțiunii pretinse ilegale, constatării inacțiunii sau din momentul comunicării actului contestat. Ordonanțele privind scoaterea de sub urmărire penale, încetare a urmăririi penale și de clasare a cauzei penale se contestă la procurorul ierarhic superior. Tot la procurorul ierarhic superior, în termen de 7 zile, se contestă acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului care exercită urmărirea penală.

10. Ședința preliminară și fortificarea contradictorialității la etapa judecării cauzei penale:

- Ședința (camera) preliminară este o instituție inovatoare pentru Republica Moldova, scopul căreia este să se invoce toate neregularitățile din cursul urmăririi penale, ca judecata să se desfășoare apoi doar în fond. În instanță procurorul va trimite doar rechizitoriul și lista probelor, iar în cadrul camerei preliminare vor fi examinate toate plângerile și cererile, precum și admisibilitatea probelor prin prisma legalității administrării lor.
- Admisibilitatea probelor urmează a fi examinată imediat după finalizarea etapei de pregătire a cauzei pentru examinare. Probele inadmisibile nu vor fi examinate și discutate ulterior. Această etapă nu exclude posibilitatea declarării inadmisibile a probelor la o etapă ulterioară, dacă apar circumstanțe noi care justifică inadmisibilitatea. Această modificare va ușura mult examinarea în fond a cauzelor complexe.
- Renunțarea la practica de transmitere în judecată a dosarului penal. În judecată va fi transmis doar rechizitoriul și lista probelor. Ulterior, admisibilitatea acestora va fi examinată și, dacă vor fi admisibile, vor fi examinate în fond în procedură contradictorie. Acest fapt va asigura că judecătorii nu și-au format o opinie în baza probelor inadmisibile din dosar. De asemenea, aceasta va ordona activitatea de urmărire penală (ex. audierea martorilor acuzării care pleacă din țară cu participarea apărării).

11. Consolidarea potențialului normativ privind motivarea hotărârilor penale

Să fie introdusă structura hotărârii judecătorești ca în CPP, similar procedurii civile.

12. Eficientizarea procedurii de apel:

- Renunțarea la dispozitivele hotărârilor judecătorești. Hotărârile judecătorești trebuie emise integral, pentru a facilita calcularea termenului de atac și a spori calitatea motivării hotărârilor judecătorești;
- Simplificarea procedurii de examinare a cauzelor penale în apel în partea ce ține de administrarea probelor. Astfel, încât instanța de apel va cerceta doar probele contestate și va verifica circumstanțele invocate fără a trece la cercetarea tuturor probelor. Hotărârile judecătorești trebuie emise integral, pentru a facilita calcularea termenului de atac și a spori calitatea motivării hotărârilor judecătorești.

14. **Pronunțarea publică doar a dispozițiului hotărârii motivate.** Pronunțarea integrală nu este necesară atât timp cât părțile la proces, cât și persoanele interesate, pot să citească ulterior hotărârea motivată, iar judecătorul le poate explica în ședință esența hotărârii.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA

Directorul Programului Justiție

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anexă: Modificările de lege propuse

- I. **Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 248-251 art.699 din 05 noiembrie 2013, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:**

1. **Articolul 6 se completează cu următoarele noțiuni:**

Act procedural - document prin care se consemnează orice acțiune procesuală sau acțiune de procedură prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.

Acțiuni de procedură - acțiuni realizate în afara procesului de administrare a probelor;

Acțiuni procesuale - acțiuni prin care se realizează administrarea probelor.

2. **La art. 18 se va exclude alin. (5).**

3. **La articolul 30**

La alin. (2) se va exclude sintagma “cu excepția cazurilor prevăzute în prezentul articol”.

La alin. (3) are următorul cuprins: “ (3) În instanța de apel și recurs, ședințele de judecată sunt prezidate de către judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza”.

Se va exclude alin. (4).

4. **La articolul 33**

La alineatul (2):

Sintagma din prima propoziție “și urmează a fi recuzat” se exclude.

La pct. 3) sintagma “judecător de instrucție” se exclude.

Pct. 5) se expune în următoarea redacție: “5) dacă anterior judecății a adoptat hotărâri în care și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului”;

Se adaugă pct. 5¹) cu următorul conținut: “dacă anterior judecății a făcut declarații publice în care și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului”.

Alineatul (3) se redă în următoarea redacție: “(3) Incompatibilitatea de la alin. (2) pct. 5 nu se aplică examinării revizuirii”.

Alineatul (4) se exclude.

5. **La articolul 34**

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

La alin. (2) de adăugat: “Cererea de recuzare nu amână ședința de judecată și se transmite în decurs de 48 de ore pentru repartizare unui alt judecător”.

6. **Articolul 40** se completează cu alin. (2¹): “(2¹) Cauza penală în care urmărirea penală a fost exercitată sau condusă de către procurorul din procuratura specializată se judecă în instanța în raza teritorială a căreia a fost terminată urmărirea penală”.

7. **Articolul 42 va avea următorul conținut:**

Articolul 42. Conexarea și disjungerea cauzelor penale

(1) Sunt conexe cauzele penale când:

1) două sau mai multe infracțiuni sînt săvârșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;

2) două sau mai multe infracțiuni sînt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit;

3) o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlăni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvârșită pentru a înlăni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;

4) între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

(2) La faza urmăririi penale, ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul, poate dispune disjungerea cauzei în privința unei persoane în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și judecării cauzei.

(3) La faza judecării, instanța poate decide disjungerea cauzei în privința unei persoane, în următoarele cazuri:

1) instanța a dispus, la cererea unuia din inculpați, judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală;

2) unul din inculpați este minor;

3) se constată că unul din inculpați a săvârșit fapta în stare de iresponsabilitate sau s-a îmbolnăvit după săvârșirea infracțiunii de o boală psihică, din care motive ea nu-și pot da seama de acțiunile sale sau nu le poate dirija;

4) deces, amnistie sau prescripție, dacă disjungerea este necesară pentru buna desfășurare a justiției.

8. **Articolul 43 va avea următorul conținut:**

Articolul 43. Procedura de conexare și disjungere a cauzelor penale

(1) La faza de urmărire penală, conexarea cauzelor penale se dispune de către procuror prin ordonanță, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu.

(2) După emiterea ordonanței de disjungere a cauzei, ofițerul de urmărire penală informează procurorul în termen de 24 de ore.

(3) La faza judecării cauzei, conexarea sau disjungerea cauzei, se dispune de către instanța de judecată prima sesizată privind judecarea cauzei, la cererea părților la proces, sau din oficiu. Chestiunea de conexare a cauzei penale se soluționează la ședința preliminară.

(4) Cauza disjunctă în temeiul art. 42 alin. (3) se transmite pentru repartizare aleatorie unui alt complet.

(5) Instanța de judecată sesizată ulterior transmite prin încheiere cauza conexă primei instanțe sesizate, la cererea părților sau din oficiu.

(6) În cazul în care prima instanță sesizată respinge cererea de conexare a cauzelor penale, aceasta transmite cauza trimisă spre conexare instanței ierarhic superioare pentru soluționarea chestiunii privind conexarea.

(7) Dacă o persoană sau un grup de persoane sînt învinuite de săvârșirea unei singure sau mai multor

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

infrafracțiuni și cauza referitoare la unul din învinuiți sau la una din infrafracțiuni este de competența unei instanțe ierarhic superioare, procesul se judecă în întregime de instanța ierarhic superioară.

(8) Conexarea cauzelor se admite de către instanța de judecată respectivă în cazul în care acțiunile incriminate nu necesită o încadrare juridică mai gravă, iar la cererea procurorului și în celelalte cazuri – pentru modificarea acuzării în sensul agravării.

(9) Cauzele se conexează și de către instanțele de apel sau de recurs de același grad dacă se află la aceeași etapă de judecare.

9. Articolul 46 va avea următorul conținut:

Articolul 46. Strămutarea cauzei penale

(1) Cauza penală poate fi strămutată la o altă instanță de judecată:

a) din motivul recuzării (abținerii de la judecată) unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorului devine imposibilă;

b) dacă imparțialitatea judecătorilor poate fi afectată de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces;

c) în circumstanțe excepționale, instanța competentă să judece cauza nu poate funcționa timp îndelungat.

(2) Strămutarea cauzei penale poate fi cerută de către președintele instanței judecătorești sau de către părți. Cererea de strămutare se înaintează de către părți la ședința preliminară, sub sancțiunea decăderii. În cazul respingerii cererii de strămutare, în aceeași cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru același motiv și/sau același temei.

(3) În cazul în care temeiul de strămutare apare după ședința preliminară, cererea de strămutare a cauzei penale poate fi înaintă doar de către președintele instanței judecătorești.

(4) Depunerea cererii de strămutare nu amână examinarea cauzei.

(5) Cererea de strămutare se examinează de către instanța ierarhic superioară în lipsa părților. Instanța ierarhic superioară stabilește un termen de prezentarea a referinței, care nu poate depăși 7 zile de la recepționarea de către partea adversă a cererii de strămutare. Neprezentarea referinței nu împiedică examinarea cererii de strămutare.

(6) În cazul în care consideră că cererea este întemeiată, instanța ierarhic superioară dispune strămutarea judecării cauzei cu indicarea instanței concrete. Această instanță va fi imediat înștiințată despre admiterea cererii de strămutare.

(7) Instanța de judecată la care se află cauza a cărei strămutare se cere este obligată să remită dosarul, în termen de cel mult 5 zile, instanței competente.

(8) Instanța ierarhic superioară hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare.

(9) Hotărârea cu privire la admiterea cererii de strămutare ori respingerea cererii de strămutare nu se supune niciunei căi de atac.”.

10. Articolele 47-50 se exclud.

11. Articolul 51

La alin. (3) cuvântul „efectuarea” se înlocuiește cu cuvântul „exercitarea”.

Se completează cu alin. (3²) cu următorul conținut: “(3²) Indicațiile date de procurorul șef al Procuraturii specializate pot fi contestate de procuror doar la Procurorul General”.

12. La articolul 52

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

La alin. (1):

Sintagma “În cadrul” se înlocuiește cu sintagma “În procesul de conducere;

Pct. 1) de la alin. (1) va avea următoarea redacție: “începe urmărirea penală și transmite cauza pentru exercitare organului de urmărire penală competent”;

Pct. 2 de la alin. (1) se exclude;

Pct. 3) va avea următoarea redacție: “3) controlează legalitatea acțiunilor procesuale și de procedură efectuate de ofițerul de urmărire penală, decide excluderea din dosar a probelor obținute conform prevederilor art. 94 alin. (1)”;

La pct. 10) cuvântul ordonă se înlocuiește cu dispune;

Pct. 15 se exclude;

Pct. 16) se redă în felul următor: “16) adresează în instanța de judecată demersuri pentru obținerea autorizării arestării și prelungirii acesteia, liberării provizorii pe cauțiune a persoanei reținute sau arestate, suspendării provizorii a învinutului din funcție, internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare”;

De la pct. 17) și pct. 18) sintagma “acțiuni de urmărire penală” se înlocuiește cu “acțiuni procesuale sau acțiuni de procedură”;

Pct. 20 se exclude;

Pct. 21 se exclude;

Pct. 22) se redă în următoarea redacție: “22) Încuviințează încetarea urmăririi penale, clasarea procesului penal, scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau aplică măsuri de constrângere cu caracter educativ în cazurile prevăzute de lege”;

Pct. 23 se exclude;

La pct. 28) se exclude cuvântul “bănuitul”;

Se completează cu pct. 29) cu următorul conținut: “29) soluționează cererile de accelerare a urmăririi penale”.

13. Se completează cu articolul 52¹:

Articolul 52¹ . Atribuțiile procurorului la exercitarea urmăririi penale

(1) Procurorul exercită urmărirea penală în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) În procesul de exercitare a urmăririi penale procurorul efectuează personal acțiunile procesuale și/sau acțiunile de procedură, ori dă indicații în scris membrilor grupului de urmărire penală, pe care îl conduce, pentru efectuarea acestora.

(3) Procurorul conducător al grupului de urmărire penală poate da indicații scrise procurorilor membri ai grupului de urmărire penală privind efectuarea unor acțiuni procesuale sau de procedură, sau să le delege dreptul de a emite acte procedurale.

14. La articolul 53¹

De la alin. (1), lit. f) se exclude sintagma: “sau adjuncții săi”.

Se completează cu alin. (5) în următoarea redacție: “În cazul în care consideră necesar, procurorul ierarhic superior poate exercita sau conduce urmărirea penală personal, precum și reprezenta acuzarea în instanțele de judecată”.

15. La articolul 54

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

La alin. (2) după sintagma "a participat la exercitarea urmăririi penale" se completează cu sintagma "în calitate de ofițer de urmărire penală".

La alin. (5) pct. 1 după sintagma "în cursul urmăririi penale – de către procurorul ierarhic superior" se completează cu textul: „în privința procurorului ierarhic superior – de către Procurorul General sau unul din adjuncții acestuia”.

16. Alin. (2) al articolul 54¹ va fi redat în felul următor:

(2) La indicația procurorului, consultantul:

- a) elaborează proiecte de acte procesuale;
- b) acordă asistență procurorului la efectuarea acțiunilor procesuale și/sau acțiuni de procedură;
se completează cu:
- c) comunică actele de procedură și citează persoanele;
- d) prezintă materialele de urmărire penală;
- e) realizează alte sarcini în legătură cu desfășurarea procesului penal.

17. La articolul 55

Alineatul (2) va fi redat în următoarea redacție: "(2) Organele de urmărire penală efectuează sau dispun acțiuni procesuale și acțiuni de procedură în condițiile prezentului cod".

Se exclude alin. (4).

18. La articolul 57

Alin. (2) se completează cu pct. 1¹ cu următorul conținut: „ (1¹) cu încuviințarea procurorului, refuză începerea urmăririi penale, scoate persoana de sub urmărire penală, încetează urmărirea penală, clasează procesul penal și suspendă urmărirea penală”;

Pct. 4 va avea următoarea redacție: „înaintea instanței de judecată demersurile în vederea obținerii autorizației de efectuare a acțiunilor procesuale penale, a măsurilor speciale de investigații și a măsurilor procesuale de constrângere în cazurile prevăzute de prezentul cod”.

La pct. 5 cuvântul "bănuț" se înlocuiește cu „învinuit”.

Se adaugă punctul 5¹ cu următorul conținut: "5¹) pune sub învinuire și audiază învinuitul;"

La pct. 8 textul "reviziei documentare, inventarierii" cu „constatări tehnico-științifice, concluziei analitice”;

La pct. 14¹ se exclude cuvântul "bănuț".

La pct. 19 după "acțiuni procesuale" se adaugă „sau acțiuni de procedură”;

Pct. 21 va avea următorul conținut: "efectuează, cu suportul subdiviziunilor specializate, măsuri speciale de investigații”;

La alin. (3) cuvântul "împuterniciri" se înlocuiește cu „atribuții”.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

19. Alin. (1) al articolul 57¹ va avea următorul cuprins:

“(1) Ofițerul de urmărire penală nu poate efectua acțiuni de urmărire penală dacă sunt circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă independența sau imparțialitatea sa.”

20. Articolele 63 și 64 se exclud.

21. La articolul 65

Alin. (1) va avea următorul cuprins: ” (1) Învinuitul este persoana reținută sau față de care a fost emisă o ordonanță de punere sub învinuire. Persoana reținută obține calitatea procesuală de învinuit din momentul reținerii de facto. În acest caz, ordonanța de punere sub învinuire va fi emisă imediat după reținere, dar nu mai târziu de 24 de ore de la reținere”.

La alin. (4) va avea următorul conținut: “(4) Calitatea de învinuit încetează din momentul când în privința ei a fost încetată urmărirea penală sau ea a fost scoasă de sub urmărire penală, precum și dacă în termenul prevăzut la alin. 1 în privința acesteia nu a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire”.

22. La articolul 66

La alin. (2) pct. 5 sintagma “din momentul punerii sub învinuire” se înlocuiește cu sintagma „din momentul înaintării acușării”.

La alin. (4) propoziția a doua va avea următorul conținut: “Învinuitul, inculpatul are dreptul de a nu da declarații, însă în cazul în care depune declarații, poartă răspundere pentru depunerea declarațiilor false.”

Alineatul (1) pct. 7 va avea următorul cuprins: “să ia cunoștință de materialele cauzei penale, să-și facă copii și să noteze orice informații din dosar, la orice etapă a urmăririi penale, cu excepția cazului când au fost aplicate restricții de către procuror”.

23. La articolul 68

Alineatul (1) pct. 7 va avea următorul conținut: “să ia cunoștință de materialele cauzei penale, să-și facă copii și să noteze orice informații din dosar, la orice etapă a urmăririi penale, cu excepția cazului când se impun restricții de către procuror”.

Alineatul (6) p. 1) se completează în final cu sintagma „sau, dacă nu se poate prezenta, să asigure prezența unui alt avocat care să-l substituie”

24. La articolul 70

Alineatele (4) - (5) vor avea următorul cuprins:

„(4) Organul de urmărire penală sau instanța solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat înlocuirea avocatului în următoarele situații:

1) dacă apărătorul ales sau avocatul desemnat de apărătorul ales să-l substituie nu poate să se prezinte în cazul reținerii, punerii sub învinuire, audierii învinuitului sau efectuării altor acțiuni care nu suferă amânare;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

2) dacă apărătorul ales sau avocatul desemnat de apărătorul ales să-l substituie nu poate să participe la desfășurarea procesului în decurs de 5 zile din momentul anunțării;

3) dacă procurorul sau instanța constată că avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat nu este în stare să asigure asistență juridică eficientă bănuیتului, învinuitului, inculpatului.

(4¹) Înlocuirea apărătorului nu îl lipsește pe acesta de dreptul de a apăra în continuare clientul său alături de avocatul desemnat să-l înlocuiască.

(5) În cazurile prevăzute la alin.(3) pct.2) și alin.(4) pct.2) și 3), organul de urmărire penală sau instanța propune învinuitului, inculpatului, invitarea unui alt apărător.”

25. La articolul 87

La alin. (1) prima propoziție va avea următorul conținut: ”Specialistul este persoana care nu este interesată în rezultatele procesului penal și care este chemată de organul de urmărire penală, avocat pentru a participa la efectuarea unei acțiuni procesuale în cazurile prevăzute de prezentul cod sau de a explica unele circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei penale.”

La alin. (4) după sintagma ” Înainte de începerea acțiunii procesuale la care participă specialistul” se completează cu sintagma ”sau după caz înainte de audierea specialistului”.

Se completează cu alin. (4¹), cu următorul conținut: ”Specialistul se audiază în condițiile martorului, cu excepția depunerii jurământului.”

La alin. (6) după cuvântul ”concluzii” se completează cu sintagma ”declarații”.

26. La alin. (2) pct. 1 de la articolul 93 se completează cu următoarele cuvinte: ”, specialistului, expertului”.

27. Art. 94 se expune într-o redacție nouă, după cum urmează:

Articolul 94. Excluderea probelor din cauza penală

(1) În procesul penal nu se admit probele obținute:

- 1) prin aplicare violenței, amenințărilor sau a altor mijloace de constrângere;
- 2) dintr-o sursă care este imposibil de a o verifica în ședințe de judecată.

(2) Probele administrate cu încălcările menționate la alin.(1) pot fi utilizate ca probe care confirmă faptul încălcărilor respective și vinovăția persoanelor care le-au admis.

(3) Plângerile depuse în cursul procesului și hotărârile procesuale adoptate nu constituie probe ale vreunor circumstanțe care au importanță în cauza respectivă, ele fiind doar o dovadă a faptului că a fost depusă o plângere și a fost adoptată o hotărâre.

(4) Prevederile alin.(1)-(3) se aplică în mod corespunzător și probelor obținute în temeiul probelor menționate la alin.(1)-(3), cu excepția cazului în care probele derivate se bazează pe o sursă independentă sau ar fi fost descoperite inevitabil.

(5) Proba este exclusă de către procuror sau de către instanța de judecată din oficiu și/sau la cererea participanților la proces, în condițiile prezentului cod.

28. Articolul 115 în următoarea redacție:

Articolul 115. Înregistrările audio sau video la efectuarea acțiunilor procesuale

(1) La efectuarea acțiunilor procesuale ofițerul de urmărire penală, după caz, procurorul, pot utiliza mijloace tehnice de înregistrare audio-video.

(2) Înregistrările audio-video ale acțiunilor procesuale constituie mijloc de probă separat.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(3) Utilizarea, la faza de urmărire penală, a mijloacelor tehnice de înregistrare audio-video este obligatorie la:

- 1) audierea martorului, victimei, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, învinuitului;
- 2) efectuarea confruntării,
- 3) efectuarea cercetării la fața locului;
- 4) efectuarea percheziției;
- 5) verificarea declarațiilor la locul comiterii infracțiunii;
- 6) prezentarea spre recunoaștere, cu excepția recunoașterii după fotografie;
- 7) examinarea cadavrului;
- 8) reconstituirea faptei;
- 9) efectuarea experimentului.

(4) Înregistrarea audio-video poate fi realizată cu orice mijloc tehnic, inclusiv personal.

(5) Înregistrările audio-video se stochează pe suport digital, care se anexează la cauza penală.

29. La articolul 123

Din titlul articolului se exclude sintagma: „în procedura penală”.

La alin. (1) după sintagma “organul de urmărire penală” se adaugă „sau, după caz, instanța de judecată”.

La alin. (2) după sintagma “organul de urmărire penală” se adaugă „sau, după caz, instanța de judecată” și se exclude cuvântul “bănuitul”

30. Articolul 124 se exclude.

31. La articolul 126

La alin. (2), sintagma „precum și ridicarea informației privind convorbirile telefonice” se exclude. Tot aici, la sfârșitul alineatului se adaugă sintagma: “după caz, de către instanța de judecată” .

32. Alin. (1) de la art. 139 se va reda în felul următor:

„(1) În cazul în care este necesară explicarea unor fapte sau circumstanțe ale cauzei, părțile în proces, reprezentanții acestora sau instanța de judecată, pot folosi cunoștințele unui specialist, pentru efectuarea constatării tehnico-științifice sau medico-legale.”

33. Articolul 140 se redă în următoarea redacție:

Articolul 140. Modul efectuării constatării tehnico-științifice sau medico-legale

(1) Părțile în proces, reprezentanții acestora sau instanța de judecată, care solicită efectuarea constatării tehnico-științifice, stabilesc obiectul acesteia, formulează întrebările la care urmează a fi dat răspuns și stabilesc termenul în care va fi efectuată constatarea.

(2) Constatarea tehnico-științifică se efectuează în baza materialelor și informației puse la dispoziției de către părți sau instanța de judecată.

(3) Apărătorul și reprezentantul avocat, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sînt în drept, să înainteze o cerere privind efectuarea constatării tehnico-științifice sau medico-legale, dacă deține legal obiectele și

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

înscrisurile, necesare pentru efectuarea ei. Raportul trebuie să fie anexat la dosar până la terminarea urmăririi penale.

(4) Dacă specialistul căruia îi revine sarcina efectuării constatării consideră că materialele puse la dispoziție ori informația indicată sînt insuficiente, el comunică aceasta părții care a solicitat sau solicitantului, în vederea completării lor.

(5) În cazul în care este necesară o examinare corporală asupra învinuitului ori părții vătămate pentru a constata pe corpul acestora existența urmelor infracțiunii, părțile în proces, reprezentanții acestora sau instanța de judecată, solicită efectuarea unei constatări medico-legale și cer organului medico-legal, căruia îi revine competența potrivit legii, să efectueze această constatare.

34. La articolul 141

Se completează cu alin. (1¹) cu următorul conținut: “Persoana care a solicitat efectuarea constatării tehnico-științifică sau medico-legală, expediază o copie a constatării părților la proces până la terminarea urmăririi penale.”

Se exclude alin. (2) și alin. (3).

35. La articolul 143

La alin. (1) pct. 2 se expune în următoarea redacție: „2) gradului vătămarilor integrității corporale”;

Se exclude pct. 3¹, pct. 5, pct. 6 de la alin. (1).

36. Alin. (3) al art. 157 va avea următorul cuprins:

“(3) Documentele se prezintă de către persoanele fizice și juridice în temeiul demersului organului de urmărire penală emis din oficiu sau la cererea părților la proces, ori în temeiul încheierii instanței în caz de admitere a cererii părților. Documentele se prezintă și la cererea apărătorului sau reprezentantului avocat de către persoanele fizice și juridice, dacă acestea nu conțin informații ce țin de secretul de stat sau comercial.”

37. La alin. (3) pct.2) al art. 158 sintagma “acțiuni procesuale” se înlocuiește cu “procedee probatorii”.

38. Articolul 165 se prezintă în următoarea redacție:

Articolul 165. Noțiunea de reținere

(1) Constituie reținere privarea persoanei de libertate, pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore.

(2) Pot fi supuse reținerii:

1) persoana în privința căreia există suspiciuni că a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an;

2) învinuitul, inculpatul care încalcă condițiile măsurilor preventive neprivative de libertate, luate în privința lui, precum și ordonanța de protecție în cazul violenței în familie, dacă infracțiunea se pedepsește cu închisoare;

3) condamnatul în privința căruia a fost adoptată o hotărîre de anulare a condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau de anulare a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

4) persoana în privința căreia a fost anulată o hotărâre de achitare și a fost adoptată o hotărâre de condamnare la închisoare, precum și persoana care se eschivează de la executarea hotărârii de condamnare cu închisoarea;

5) persoana care săvârșește o infracțiune de audiență;

6) persoana pentru a-i fi înaintată acuzarea, în cazul în care locul de aflare a persoanei nu este cunoscut sau dacă persoana se eschivează de la urmărirea penală;

7) persoana supusă extrădării.

(3) Reținerea persoanei poate avea loc în baza:

1) procesului-verbal de reținere în cazurile prevăzute la alin. (2) pct. 1) și 7);

2) ordonanței organului de urmărire penală în cazul prevăzut la alin. (2) pct. 2) și 6);

3) hotărârii instanței de judecată în cazurile prevăzute la alin. (2) pct. 3), 4) și 5).

39. La articolul 166

În titlul articolului și la alin. (3) cuvântul "bănuite" se înlocuiește cu cuvântul "învinuite".

De la alin. (1) se exclude propoziția: "dacă există o bănuială rezonabilă privind săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an".

La alin. (7) se înlocuiește sintagma „art. 308 alin. (1²)” cu „art. 308 alin. (3)”.

40. La articolul 167

La alin. (1) cuvântul "bănuite" se înlocuiește cu cuvântul "învinuite".

La alin. (1) "art. 64" se înlocuiește cu „art. 66”.

De la alin. (1¹) se exclude a doua propoziție: „Solicitarea de a desemna un avocat de serviciu este prezentată în scris, inclusiv prin fax, sau prin telefon”.

41. Articolul 169 se exclude.

42. La articolul 175 sintagma "liberarea provizorie sub control judiciar" se substituie cu „suspendarea din funcție”.

43. La articolul 178

La alineatul (2) se exclude cuvântul "bănuitului". La fel, se va exclude și alin. (3).

44. Articolul 190 se exclude.

45. Articolul 191 va avea următorul cuprins:

Articolul 191. Suspendarea provizorie din funcție

(1) Suspendarea provizorie din funcție constă în interzicerea provizorie a învinuitului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

(2) Învinuitul sau inculpatul pot fi suspendați provizoriu din funcție doar în cazul în care infracțiunea a fost săvârșită în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(3) Suspendarea provizorie din funcție se aplică prin încheierea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată la demersul procurorului.

(4) Încheierea de suspendare provizorie din funcție sau de respingere a demersului procurorului poate fi contestată în termen de 3 zile, de la data emiterii, cu recurs la Curtea de Apel, care se examinează potrivit art. 313¹.”

46. La articolul 192

Alineatul (1) se modifică după cum urmează: “Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi dispusă la cererea învinutului, inculpatului aflat în detenție ori apărătorului, în cazul în care s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță. Judecătorul poate respinge cererea de liberare provizorie pe cauțiune în cazul în care cauțiunea nu acoperă riscurile constatate.”.

Alineatul (2²) se exclude.

De la alin. (3) se exclude următoarea propoziție: “Față de persoana liberată provizoriu pe cauțiune pot fi aplicate și alte obligații prevăzute de art.191 alin. (3)”.

Se completează cu alineatul 3¹ cu următorul conținut: „(3¹) Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi însoțită de una sau mai multe din următoarele obligații:

- 1) să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul decât în condițiile stabilite de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanță;
- 2) să comunice organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată orice schimbare de domiciliu;
- 3) să nu frecventeze locuri anume stabilite;
- 4) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este citată;
- 5) să nu comunice cu anumite persoane;
- 6) să predea pașaportul organului de urmărire penală sau instanței de judecată”.

49. La articolul 192¹

Alin. (1) va avea următorul conținut: “(1) Dispunerea cauțiunii se face prin depunerea unei sume de bani determinate pe contul depozitar al procuraturii sau, după caz, al instanței de judecată”.

Alin. (2) va avea următorul conținut: „(2) Valoarea cauțiunii se determină de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată de la 500 la 1000000 de unități convenționale, în funcție de situația financiară a persoanei respective, mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiune și gravitatea infracțiunii.”

La alin. (3) pct.1 sintagma “la art. 192 alin. (3)” se înlocuiește cu „la art. 192 alin. (3¹)”.

50. La articolul 193

În titlu la sfârșit, precum și la alin. (1) pct. 1 și la alin. (2) după sintagma “liberarea provizorie” se adaugă sintagma „pe cauțiune”.

51. Articolul 194 se completează cu alineatul 5¹:

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

„(5¹) Prin hotărârea instanței de judecată, cautiunea poate fi folosită și pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune și/sau executarea pedepsei amenzii”.

52. La articolul 196

Alineatul (1) se expune în următoarea redacție: „Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu contestație direct judecătorului de instrucție de către învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal, în termen de 3 zile de la data emiterii”.

De la alin. (2) se exclude cuvântul “prelungirea”.

53. La articolul 201

La alin. (4) pct. 6 va avea următorul cuprins: „6) neîndeplinirea obligației de prezentare, la cererea ofițerului de urmărire penală, procurorului, avocatului sau a instanței, a obiectelor sau a documentelor de către conducătorul unității sau de către persoanele însărcinate cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații.”

54. La alin. (1) al art. 202 se expune în următoarea redacție:

„(1) Instanța de judecată, în temeiul demersului ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, poate aplica în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii. Dacă procurorul refuză, partea vătămată și partea civilă este în drept de a depune cerere judecătorului de instrucție sau instanței de judecată care judecă cauza penală în fond, în scopul de a asigura acțiunea civilă”.

55. Alin. (2) al articolul 203 la sfârșit se completează cu cuvintele: „ori pentru a garanta executarea pedepsei amenzii”.

56. La articolul 205

La alin (1), sintagma „organul de urmărire penală” se substituie cu „procuror, ofițerul de urmărire penală”;

Alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică în baza încheierii instanței de judecată.”

La alin (3) sintagma „ordonanța organului de urmărire penală sau, după caz, în” se exclude.

La alin. (5) sintagma „organul de urmărire penală” se substituie cu „procurorul sau ofițerul de urmărire penală”

49. La articolul 207

În titlu, sintagma „a ordonanței sau” se exclude.

Alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Ofițerul de urmărire penală sau procurorul înmânează proprietarului sau posesorului bunurilor copia încheierii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și cere predarea lor. În caz de refuz de a executa benevol această cerință, punerea bunurilor sub sechestru

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

se efectuează în mod forțat. Dacă există temeiuri de a presupune că bunurile sînt tănuite de către proprietar sau posesor, organul de urmărire penală, avînd împuterniciri legale, este în drept să efectueze percheziție. Aceste prevederi se aplică în mod corespunzător și sechestrului aplicat în temeiul art. 205 alin. (5).”

La alin. (3) sintagma „în scopul excluderii sechestrării bunurilor în valoare ce nu corespunde valorii indicate în ordonanța organului de urmărire penală sau în hotărîrea instanței de judecată” se exclude.

La alin. (4) sintagma „pentru a fi asigurată suma indicată în ordonanța organului de urmărire penală sau în hotărîrea instanței de judecată” se exclude.

La alin. (5) sintagma „reprezentantul organului de urmărire penală” se substituie cu „procurorul sau ofițerul de urmărire penală”.

50. Alin. (1) al art. 211 va avea următorul cuprins:

(1) ”Dosarele penale și materialele de urmărire penală se păstrează în arhivele procuraturilor care au exercitat/conduc urmărirea penală. În arhivele instanțelor de judecată se păstrează mijloacele de probe cercetate în instanța de judecată și acțiunile/actele procesuale întreprinse/întocmite la etapa de judecare a cauzei”.

51. Articolul 212 se redă într-o redacție nouă, după cum urmează:

Articolul 212. Confidențialitatea materialelor urmăririi penale

(1) Învinuitul, partea vătămată și apărătorii și reprezentanții acestora au acces la materialele urmăririi penale și pot participa la efectuarea măsurilor de urmărire penală. Pe durata efectuării măsurilor speciale de investigații, învinuitul și apărătorul acestuia nu au acces la materialele ce vizează aceste măsuri.

(2) Procurorul, prin ordonanță motivată, poate restricționa accesul pentru o anumită perioadă de timp la anumite materiale ale urmăririi penale, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura buna investigație a cauzei. Ordonanța procurorului este susceptibilă de atac.

(3) Dacă este necesar pentru buna desfășurare a urmăririi penale, persoana care efectuează urmărirea penală poate interzice martorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabilă sau reprezentanții lor, apărătorul, să comunice terților date confidențiale privind urmărirea penală.

(4) Cu acordul procurorului, datele privind urmărirea penală pot fi comunicate altor persoane. Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul și alte persoane care asistă sau efectuează acțiunile de urmărire penală nu pot comunica terților date privind urmărirea penală decât cu acordul persoanei responsabile de efectuarea urmăririi penale.

52. Articolul 215¹ se exclude.

53. Alin. (2) al articolul 232 se expune în următoarea redacție:

“(2) Actul realizat de procuror sau ofițerul de urmărire penală se consideră ca depus în termen dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire a actelor se încadrează în termenul cerut de lege pentru realizare. Apelul sau recursul semnat de procuror, precum și demersul de aplicare a arestării preventive, arestării la domiciliu și prelungire a acestor măsuri, se consideră depuse la data primirii de către instanța judecătorească.”

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

54. **Articolul 259** se exclude.

55. **Articolul 260 va avea următorul conținut:**

Articolul 260. Procesul-verbal privind acțiunea procesuală

(1) Procesul-verbal privind acțiunea procesuală se întocmește după terminarea acesteia, de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror. Înregistrarea audio-video a acțiunii procesuale este obligatorie în cazurile prevăzute de prezentul cod și poate fi efectuată atât de specialist, cât și de către persoana care efectuează acțiunea.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

- 1) locul și data efectuării acțiunii procesuale;
- 2) funcția, numele și prenumele persoanei care întocmește procesul-verbal;
- 3) numele, prenumele și alte date relevante identificării persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii procesuale, iar dacă este necesar, și adresele lor, obiecțiile și explicațiile acestora;
- 4) data și ora începerii și terminării acțiunii procesuale;
- 5) rezumatul circumstanțelor constatate, precum și a măsurilor întreprinse în cadrul efectuării acțiunii procesuale;
- 6) alte date considerate importante de către persoana care efectuează acțiunea procesuală.

(3) Dacă în cadrul efectuării acțiunii procesuale au fost depistate și, după caz, ridicate obiecte care pot constitui corpuri delictive, ele vor fi descrise amănunțit în procesul-verbal, cu mențiunea despre fotografierea lor, dacă aceasta a avut loc.

(4) În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio-video, prevalează înregistrarea audio-video.”

(5) Procesul-verbal se semnează de către persoana care îl întocmește.

49. **Articolul 263**

Alineatul (7) se exclude.

Se completează cu alineatul (9): “Pîngerea sau denunțul pot fi făcute și de către o autoritate publică”.

50. La **articolul 264**, sfârșitul primei propoziții se adaugă textul: “în prezența unui avocat”.

51. **La articolul 265**

La alin. (1) a doua propoziție va avea următorul conținut: “Pîngerea/denunțul se înregistrează în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni. Persoana care a depus pîngerea sau denunțul primește o confirmare a recepționării sesizării.

Se exclude alineatul (3).

52. **Articolul 270**

La alin. (1):

Se completează pct. 1 cu lit. l): “membri ai organelor de conducere a Băncii Naționale a Moldovei și membri ai Comisiei Electorale Centrale”;

Se exclude lit. c) de la pct. 2.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Alineatul (5) va avea următorul conținut: “Procurorul General și adjuncții săi pot să dispună, prin ordonanță motivată, exercitarea urmăririi penale de către procurorul din Procuratura Generală, în cazurile prevăzute la alin. (1), cu excepția celor date prin lege în competența procuraturilor specializate. La solicitarea procuraturii teritoriale care exercită urmărirea penală, cauza poate fi transmisă de către Procurorul General și adjuncții săi pentru exercitare unei alte procuraturi teritoriale.”

Alineatul (9) se exclude.

53. La articolul 275

Se exclude sintagma din prima propoziție “iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată”

La pct. 3) se înlocuiește cuvântul “infracțiunii” cu “componentei de infracțiune”

La pct. 9) se exclude sintagma “care condiționează excluderea sau, după caz”.

54. Articolele 276¹, 279¹ și 280 se exclud.

55. La articolul 281

Alin. 1 va avea următorul conținut:

„(1) Dacă, după examinarea materialelor cauzei, ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul care exercită urmărirea penală consideră că probele acumulate permit înaintarea acuzării, el emite o ordonanță de punere sub învinuire a persoanei.”

56. Articolul 282 are un nou conținut după cum urmează:

Articolul 282. Înaintarea învinuirii

(1) Înaintarea învinuirii se face de către ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de către procuror, în cel mult 48 de ore din momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, dar nu mai târziu de ziua în care învinuitul s-a prezentat sau a fost adus în mod silit.

(2) Înaintarea învinuirii poate fi amânată prin ordonanța procurorului pe perioada efectuării măsurilor speciale de investigații în cauza penală, dar nu mai mult de un an. În cazul investigării infracțiunilor săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, amânarea înaintării învinuirii poate avea loc pe toată durata efectuării măsurilor speciale de investigații în cauza penală.

(3) Ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul, după stabilirea identității învinuitului, îi aduce la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire și îi explică conținutul ei. Aceste acțiuni se confirmă prin semnăturile ofițerului de urmărire penală sau, după caz, a procurorului, învinuitului și ale altor persoane care participă la această acțiune procesuală, aplicate pe ordonanța de punere sub învinuire, indicându-se data și ora punerii sub învinuire.

(4) După înaintarea învinuirii, ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul îi va explica învinuitului drepturile și obligațiile acestuia prevăzute în art. 66. Învinuitului i se înmânează copia de pe ordonanța de punere sub învinuire și informația în scris privind drepturile și obligațiile lui.

(5) Ofițerul de urmărire penală în termen de cel mult 48 de ore va informa procurorul despre înaintarea învinuirii.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

57. La articolul 283 se adaugă alin. (3) cu următorul conținut:

(3) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător fazei de judecare a cauzei.”

58. La articolul 285

La alin. (1) după sintagma “actul de liberare” se exclude “a persoanei”. Tot aici, cuvântul “procedurale” se înlocuiește cu sintagma “procesuale sau de procedură în privința învinuitului”.

La alin. (2) după sintagma în cazurile de nereabilitare, cuvântul “a persoanei” se înlocuiește cu “a învinuitului”. De asemenea, alin. (2) se completează cu pct. 4) cu următorul conținut: “fapta constituie o contravenție”.

La alin. (3), după sintagma “dacă se constată” se adaugă “recunoașterea vinovăției și”.

Alin. (4) se redă în următoarea redacție: “(4) Încetarea urmăririi penale se dispune de către procurorul care exercită urmărirea penală sau de către ofițerul de urmărire penală cu încuviințarea procurorului care conduce urmărirea penală”.

Alin. (7) se redă în următoarea redacție : “(7) Încetarea urmăririi penale nu poate avea loc contrar voinței învinuitului, a reprezentantului legal, sau a succesorului învinuitului decedat.

Alin. (8) se exclude.

59. La articolul 293

Alineatele (3) și (4) se exclud.

60. Articolul 294 se exclude.

61. La articolul 296

Alin. (1) va avea următorul cuprins: “Rechizitoriu este actul de sesizare a instanței de judecată. Rechizitoriul, informația cu privire la durata urmăririi penale, măsurile preventive aplicate, durata arestării preventive, corpurile delictive și locul lor de păstrare, măsurile de ocrotire, alte măsuri procesuale, precum și cheltuielile judiciare, lista probelor și acțiunea civilă în cazul care este depusă, se expediază în instanța de judecată de către procurorul care a exercitat ori a condus urmărirea penală.”

În alineatul (2) cuvântul “cauza” se înlocuiește cu cuvântul “rechizitoriu cu anexele”.

Alineatul (3) sintagma “, cărora li se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință cu ele” se exclude.

Alineatul (4) în final se completează cu cuvintele “, în ședința preliminară”.

În alineatul (5) cuvântul “cauza” se înlocuiește cu cuvântul “rechizitoriu cu anexele”.

Se completează cu alin. (6) cu următorul conținut:

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

”(6) După efectuarea acțiunilor de urmărire penală suplimentare, procurorul transmite cauza penală completului de judecată care a restituit cauza pentru examinarea acesteia.”.

62. Articolele 298, 299, 299¹, 299² se redau în felul următor:

Articolul 298. Contestația împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

(1) Împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații pot înainta contestație învinuitul, reprezentantul lui legal, apărătorul, partea vătămată, victima, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate de aceste organe.

(2) Contestația se adresează procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală în termen de cel mult 7 zile din momentul comunicării despre efectuarea acțiunii pretinse ilegale, constatării inacțiunii sau din momentul comunicării actului contestat. Atunci când contestația a fost depusă la organul de urmărire penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 24 de ore de la primirea ei, procurorului împreună cu explicațiile sale sau ale organului care exercită activitate specială de investigații, atunci când acestea sunt necesare.

(3) Contestația depusă în condițiile prezentului articol nu suspendă executarea acțiunii sau actelor atacate dacă procurorul care conduce urmărirea penală nu consideră aceasta necesar.

(4) Ordonanțele privind scoaterea de sub urmărire penală, încetare a urmăririi penale și de clasare a cauzei penale se contestă conform art. 299¹.

Articolul 299. Examinarea contestațiilor de către procuror

(1) Procurorul, în termen de cel mult 7 zile de la primirea contestației înaintate în condițiile art. 298, este obligat să emită o ordonanță motivată privind soluționarea acesteia, care este comunicată în cel mult 3 zile din momentul emiterii, persoanei care a depus contestația și eventual persoanelor ce le-ar fi lezate interesele legale prin decizia respectivă.

(2) În cazurile în care contestația este admisă, procurorul este în drept:

1) să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat;

2) să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele motive reținute în conținutul acestuia.

(3) Ordonanța procurorului privind examinarea contestației nu poate fi contestată la judecătorul de instrucție, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 313 alin. (2).

Articolul 299¹. Contestația împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului care exercită urmărirea penală

(1) Persoanele indicate la art. 298 alin. (1) sunt în drept să depună contestație împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului care exercită urmărirea penală.

(2) Contestația se adresează, în termen de 7 zile din momentul efectuării acțiunii, constatării inacțiunii sau din momentul luării de cunoștință de actul contestat, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la procurorul care exercită urmărirea penală. În cazul în care contestația a fost depusă la procurorul acțiunile, inacțiunile sau actele căruia sunt contestate, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 24 de ore de la primire, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

(3) Contestația depusă în condițiile prezentului articol nu suspendă executarea acțiunii sau actelor atacate dacă procurorul ierarhic superior nu consideră aceasta necesar.

Articolul 299². Examinarea contestației de către procurorul ierarhic superior

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(1) Contestația se examinează de către procurorul ierarhic superior în condițiile prevăzute la art. 299, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazurile prevăzute de art. 313, procurorul ierarhic superior căruia i-a fost adresată greșit contestația, în termen de 3 zile, trimite contestația împreună cu materialele respective la judecătorul de instrucție.

63. Alin. (2) de la art. 302 va avea următorul conținut:

“(2) Hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere indicate în alin. (1) cu excepția pct.1) poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 313¹ din prezentul cod”.

64. La articolul 304

Alineatul (1) va avea următorul conținut: “(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere îl constituie demersul procurorului sau a ofițerului de urmărire penală prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective”.

La alin. (2) în prima propoziție se înlocuiește cuvântul “ordonanței” cu “demersului”, iar în ultima propoziție cuvântul “ordonanță” cu “demers”.

65. La articolul 305

Alin. (7) se completează la sfârșit cu următoarea propoziție: “Depunerea repetată a demersului referitor la efectuarea acțiunilor procesuale sau a acțiunilor de procedură, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, poate avea loc doar în cazul invocării unor circumstanțe noi”.

Alin. (8) se exclude.

66. La alin. (3) de la art. 308 sintagma “5 zile” se înlocuiește cu sintagma “3 zile”.

67. Articolul 313 se expune în următoarea redacție:

Articolul 313. Examinarea contestației de către judecătorul de instrucție

(1) Contestațiile împotriva actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații, sau ale procurorului pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către învinuit, apărător, victimă, partea vătămată, reprezentant și succesor sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe.

(2) Sunt pasibile de a fi atacate la judecătorului de instrucție:

1) refuzul organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind pregătirea sau săvârșirea infracțiunii, de a acorda calitatea procesuală, precum și refuzul de a oferi acces la materialele cauzei emis în condițiile art. 212;

2) ordonanțele privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală, reluarea urmăririi penale și privind refuzul de a începe urmărire penală;

3) în alte cazuri expres prevăzute de prezentul cod.

(3) Contestația împotriva ordonanței emise de către procuror sau procurorul ierarhic superior în ordinea prevăzută de art. 299, 299² se depune la procuratura din care face parte procurorul care a adoptat ordonanța contestată, în termen de 7 zile de la data la care a luat cunoștință de rezultatul examinării

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

contestației sau de la data expirării termenului prevăzut de lege la care urma să primească răspuns la plângere. În cel mult 3 zile lucrătoare de la data primirii contestației, procurorul trimite contestația și materialele cauzei în instanța de judecată competentă.

(4) Judecătorul de instrucție declară, prin încheiere, inadmisibilă contestația, fără convocarea ședinței și citarea părților, dacă din cuprinsul contestației și a actelor anexate rezultă fără echivoc că :

1) cerințele formulate în contestație nu sunt de competența judecătorului de instrucție prevăzută în alin. (2);

2) persoana care a depus contestația nu a respectat procedura prealabilă prevăzută de art. 299 și 299²;

3) contestația depusă anterior de aceeași persoană cu același obiect a fost respinsă sau declarată inadmisibilă de judecătorul de instrucție.

(5) Contestația se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 30 zile de la data parvenirii acesteia, fără citarea părților sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea contestației. Judecătorul de instrucție expediază copia de pe contestație părților la proces sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea contestației, solicitându-le să depună, în termen de până la 10 de zile, o referință privind opinia lor asupra contestației depuse. Nedepunerea referinței nu împiedică examinarea contestației.

(6) Judecătorul de instrucție decide asupra oportunității invitării părților la proces și persoanelor ale căror drepturi și interese pot fi afectate prin admiterea contestației. În acest caz, contestația se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 30 zile de la data parvenirii contestației și materialelor cauzei, care, în caz de necesitate, poate fi prelungit cu câte 15 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus contestația, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea contestației. Neprezentarea persoanei care a depus contestația și/sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea contestației nu împiedică examinarea acesteia. În cadrul examinării contestației, procurorul și persoana care a depus contestația, precum și persoanele ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea contestației, dau explicații.

(7) Judecătorul de instrucție, considerînd contestația întemeiată, adoptă o încheiere privind anularea actului procedural contestat sau ilegalitatea acțiunilor și/sau a inacțiunilor ofițerului de urmărire penală sau a procurorului numai atunci când constată o violare a drepturilor fundamentale.

(8) Încheierea se expediază persoanei care a depus contestația și procurorului, precum și persoanelor ale căror drepturi pot fi afectate prin admiterea contestației. Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă.

68. Articolul 313¹ se redă în felul următor:

Articolul 313¹. Controlul judiciar al legalității încheierilor judecătorului de instrucție

(1) În cazurile expres prevăzute de prezentul Cod, încheierile judecătorului de instrucție pot fi atacate cu recurs la Curtea de Apel, în termen de 3 zile de la data comunicării acestora.

(2) Cererea de recurs se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă și se expediază de către recurent celorlalte părți.

(3) După înregistrarea recursului, judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza, prin încheiere dispune pregătirea cauzei spre examinare.

(4) Părțile interesate sunt în drept a depune referință în cel mult 3 zile de la data primirii recursului. Referința se comunică recurentului de către persoana care o depune.

(5) În condițiile prezentului articol recursul se examinează, de regulă, fără participarea părților.

(6) În cazul în care consideră necesar, instanța de recurs judecă recursul conform art. 447 din prezentul Cod, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Instanța de recurs va examina recursul în cel mult 30 de zile de la data primirii cauzei.

(8) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii:

1) respinge recursul;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

2) admite recursul, casează parțial sau integral hotărârea și rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.

69. La articolul 317, alin. (1) se redă în felul următor: “(1) Ședințele instanței de judecată sunt prezidate de către judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza pentru judecare”.

70. Articolul 327 se exclude.

71. Articolul 331 va avea următorul cuprins:

Articolul 331. Amânarea ședinței de judecată

(1) Instanța poate amâna ședința de judecată în următoarele cazuri:

1) Imposibilitatea participării din motive justificate a inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 321;

2) Imposibilitatea participării din motive justificate a procurorului sau a apărătorului.

(2) La cererea motivată a inculpatului, apărătorului sau procurorului, ședința poate fi amânată o singură dată.

(3) Dacă în procesul judecării cauzei judecătorul admite solicitarea de a administra noi probe sau de a modifica învinuirea adusă inculpatului în sensul agravării ei, precum și în legătură cu alte circumstanțe, instanța amână ședința de judecată pe o perioadă respectivă de timp, convenind cu părțile asupra datei continuării ședinței.

(4) Hotărârea instanței privind amânarea ședinței se adoptă prin încheiere motivată, care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

74. Secțiunea I al Cap. II se va numi “Partea pregătitoare a cauzei” și se va reda în următoarea redacție:

Articolul 345. Ședința preliminară

(1) În termen de cel mult 3 zile de la data la care cauza a fost repartizată pentru judecare, judecătorul sau, după caz, completul de judecată, fixează prin încheiere termenul pentru ședința preliminară, stabilește termene pentru părți de a prezenta cererile, demersurile față de instanță, precum și lista probelor.

(2) Părțile sunt obligate să-și comunice reciproc cererile, demersurile și lista probelor prezentate instanței până la începerea ședinței preliminare.

(3) Neprezentarea cererilor, demersurilor și a listei probelor în termenul stabilit de către judecător decade partea din acest drept.

(4) În cazul în care judecătorul consideră necesar, solicită procurorului prezentarea dosarului penal.

(5) Ședința preliminară va începe în cel mult 30 de zile de la data repartizării cauzei, cu excepția infracțiunilor flagrante. Ședința preliminară în cauzele în care sînt inculpați minori sau arestați se face de urgență și cu prioritate, până la expirarea termenului de arest stabilit anterior. În cauzele în care sunt inculpați minori sau arestați cererile, demersurile, lista probelor se prezintă la prima ședință de judecată.

(6) În cazul în care părțile nu prezintă cererile, demersurile, lista probelor pînă la începerea ședinței preliminare, judecătorul dispune examinarea cauzei penale în fond.

(7) În ședința preliminară se soluționează chestiunile privind:

1) competența instanței de a judeca cauza;

2) nulitatea actelor procedurale;

3) probele pertinente care vor fi cercetate și ordinea cercetării lor;

4) încetarea sau suspendarea procesului penal;

5) fixarea ședințelor de judecare a cauzei, după consultarea părților;

6) măsurile procesuale de constrîngere și de ocrotire;

7) alte cereri și demersuri înaintate de părți în condițiile prezentului cod.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(8) În cazul în care, ca urmare a declarării nulității unor acte procedurale, sau a neadmiterii probelor ca pertinente, procurorul consideră că probele rămase nu sunt suficiente pentru susținerea învinuirii, acesta poate solicita reluarea urmăririi penale și refacerea rechizitoriului. Încheierea de restituire va conține, după caz, date privind aplicarea, prelungirea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive. Urmărirea penală se consideră reluată din momentul emiterii încheierii.

(9) Termenul urmăririi penale după reluarea acesteia nu poate depăși 2 luni. La expirarea termenului stabilit, rechizitoriul refăcut în mod obligatoriu se transmite instanței. În cazul în care procurorul nu prezintă instanței de judecată rechizitoriul refăcut în termenul indicat în încheierea de restituire, instanța din oficiu solicită prezentarea acestuia pentru continuarea ședinței preliminare. Ședința preliminară continuă de la etapa în care a fost întreruptă.

(10) Demersurile și cererile privind aplicarea, prelungirea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive precum și alte cereri care nu suferă amânare se examinează de completul de judecată care a dispus restituirea rechizitoriului.

(11) După reluarea ședinței preliminare, procurorul nu poate solicita restituirea rechizitoriului pentru refacere.

(12) În cazul existenței temeiurilor de încetare a procesului penal, cauza se examinează conform art. 364/1 Cod Penal.

Articolul 346. Deschiderea ședinței de judecată

La data și ora fixată pentru judecare, președintele ședinței de judecată deschide ședința și anunță ce cauză penală va fi judecată.

Articolul 347. Verificarea prezentării în instanță

După apelul părților și celorlalte persoane citate, grefierul raportează prezentarea în instanță și motivele neaprezentării celor care lipsesc.

Articolul 348. Anunțarea completului care judecă cauza și soluționarea cererilor de recuzare

(1) Președintele ședinței anunță numele și prenumele său și, după caz, și ale celorlalți judecători din complet, ale procurorului, grefierului, precum și ale expertului, interpretului, traducătorului și specialistului, dacă aceștia participă la judecare, și verifică dacă nu sînt cereri de recuzare sau abțineri.

(2) Cererile de recuzare sau abținerile se soluționează conform prezentului cod.

Articolul 349. Stabilirea identității expertului, specialistului, interpretului, traducătorului și explicarea drepturilor și obligațiilor acestora

Președintele ședinței stabilește identitatea expertului, specialistului, interpretului, traducătorului, verifică documentele care confirmă calitatea și împuternicirile lor și le explică drepturile și obligațiile.

Articolul 350. Stabilirea identității inculpatului

(1) Președintele ședinței de judecată stabilește identitatea inculpatului, și anume:

- 1) numele, prenumele și patronimicul;
- 2) anul, luna, ziua și locul nașterii, cetățenia;
- 3) domiciliul;
- 4) ocupația;
- 5) situația familială și datele despre existența la întreținerea lui a altor persoane;
- 6) studiile;
- 7) datele despre dizabilitate;
- 8) datele despre existența titlurilor speciale, gradelor de calificare și a distincțiilor de stat;
- 9) dacă posedă limba în care se desfășoară procesul;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

10) dacă a fost în această cauză în stare de reținere sau de arest și în ce perioadă;

11) alte date referitoare la persoana inculpatului.

(2) Președintele ședinței verifică dacă inculpatului i-au fost comunicate drepturile și obligațiile sale și dacă a primit copia rechizitoriului și a cauzei penale.

(3) În cazul în care cauza a fost trimisă în judecată în conformitate cu prevederile art.297 alin. (2) și (2²), iar în ședința de judecată inculpatul s-a prezentat, instanța obligă procurorul să îi înmâneze copia rechizitoriului și a materialelor de urmărire penală. Dacă după aceasta inculpatul cere termen pentru pregătirea apărării, instanța soluționează această chestiune.

Articolul 351. Stabilirea identității celorlalte părți și verificarea cunoașterii drepturilor și obligațiilor lor

(1) Președintele stabilește identitatea procurorului și a avocatului și documentele care confirmă calitatea și împuternicirile lor.

(2) În același mod se stabilește identitatea părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, a succesorilor și a reprezentanților lor.

(3) Președintele ședinței verifică dacă persoanelor menționate în alin.(2) le-a fost înmănată informația privind drepturile și obligațiile lor și dacă acestea le sînt clare.

(4) În cazul în care vreuna din părți declară că nu îi sînt clare drepturile și obligațiile, președintele face explicațiile respective.

Articolul 352. Soluționarea chestiunilor privitoare la participarea apărătorului

(1) Președintele ședinței de judecată anunță numele și prenumele apărătorului și constată dacă inculpatul acceptă asistența juridică a apărătorului, renunță la apărător sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, singur își va exercita apărarea. Dacă inculpatul formulează vreo cerere, instanța o soluționează conform prevederilor art.69-71.

(2) Președintele ședinței de judecată verifică, totodată, dacă nu sînt circumstanțe care fac imposibilă participarea apărătorului la procesul penal conform prevederilor art.72.

Articolul 353. Soluționarea chestiunii judecării cauzei în lipsa vreuneia din părți sau a altor persoane citate

(1) Prezența participanților la ședința preliminară este obligatorie. Neprezentarea părților, citate legal, cu excepția procurorului și apărătorului, nu împiedică desfășurarea ședinței preliminare.

(2) În caz de neprezentare a uneia din părți la ședința de judecată, instanța, ascultînd opiniile părților prezente asupra acestei chestiuni, decide în modul prevăzut de dispozițiile respective ale capitolului I din prezentul titlu.

(3) La cererea motivată a procurorului, apărătorului, inculpatului, instanța de judecată poate amîna ședința preliminară o singură dată.

(4) În caz de neprezentare a vreunui martor, a expertului sau a specialistului legal citați, instanța, ascultînd opiniile părților asupra acestei chestiuni, dispune continuarea ședinței și ia măsurile respective pentru asigurarea prezenței lor, dacă aceasta este necesar, sau dispune părții care nu a asigurat prezența să o asigure la ședința următoare.

Articolul 354. Examinarea cererilor, demersurilor și recuzărilor

(1) Președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are cereri sau demersuri.

(2) Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate.

(3) Cererile privind nulitatea actelor procedurale, care anterior au fost soluționate de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 313, sunt inadmisibile.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Articolul 355. Dispunerea de către instanță a efectuării expertizei judiciare și audierea expertului în ședința de judecată

Dispunerea de către instanță a efectuării expertizei judiciare și audierea expertului în ședința de judecată se fac în cazurile și în condițiile prevăzute în art.142-155.

Articolul 356. Trimiterea cauzei în instanța de judecată competentă

În cazul în care judecarea cauzei nu ține de competența instanței sesizate, aceasta, prin încheiere motivată, dispune trimiterea cauzei în instanța de judecată competentă. Despre aceasta se anunță părțile care nu au participat la ședința preliminară.

Articolele 332, 357, 358 se exclud.

Articolul 359. Explicarea învinuirii

(1) După soluționarea cererilor și demersurilor în ordinea art. 345 alin. (7) pct. 7) președintele ședinței de judecată întrebă inculpatul dacă îi este clară învinuirea înaintată.

(2) În cazul în care constată că învinuirea adusă nu este clară, instanța din oficiu, ori la cererea părții apărării, obligă procurorul să explice învinuirea. În cel mult 10 zile, procurorul prin ordonanță explică învinuirea inculpatului. Cererea părții apărării privind explicarea învinuirii se înaintează în scris cu indicarea aspectelor concrete care urmează a fi explicate. Prin cerere nu se poate solicita explicarea unor noțiuni juridice ori chestiuni privind aprecierea probelor. Ordonanța procurorului privind explicarea învinuirii este parte integrantă a rechizitoriului.

(3) Pînă la începerea ședinței preliminare partea apărării este în drept să depună referință la rechizitoriu. Referința se comunică procurorului de către persoana care o depune.

Articolul 360. Desfășurarea ședinței preliminare și adoptarea încheierii

(1) Desfășurarea ședinței preliminare se consemnează într-un proces-verbal în conformitate cu prevederile art.336, care se aplică în mod corespunzător. Procesul-verbal se semnează de către președintele ședinței și grefier.

(2) Instanța de judecată soluționează, prin încheiere, chestiunile invocate și cererile/demersurile înaintate, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 345 alin. (12). Instanța adoptă încheierea imediat în ședință sau anunță întrerupere pentru a o adopta și a o pronunța public.

(3) Încheierile adoptate în ședința preliminară se contestă odată cu fondul cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 361. Numirea cauzei spre judecare

(1) Dacă nu s-au constatat temeiuri pentru aplicarea prevederilor art. 330 și 356, instanța de judecată numește cauza pentru cercetarea judecătorească.

(2) La numirea cauzei pentru cercetare judecătorească, instanța decide asupra următoarelor chestiuni:

- 1) datele și orele la care se va judeca cauza;
- 2) procedura în care se va judeca cauza – generală sau specială;
- 3) admiterea apărătorului ales de inculpat sau, dacă acesta nu are apărător ales, solicitarea desemnării acestuia de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
- 4) lista persoanelor a căror prezență la judecarea cauzei va fi asigurată de către părți;
- 5) judecarea cauzei în lipsa inculpatului;
- 6) judecarea cauzei în ședință publică sau închisă și limba în care va avea loc judecarea cauzei;
- 7) măsurile preventive și de ocrotire.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(3) Instanța de judecată, înainte de a decide asupra chestiunilor prevăzute în alin.(2) pct.1), 2), 4)-7), consultă părțile prezente la ședința preliminară, iar chestiunea prevăzută în alin.(2) pct.3) o consultă cu inculpatul și reprezentantul lui legal.

(4¹) La stabilirea datei și orei ședințelor pentru judecarea cauzei se va lua în considerare complexitatea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de către părți pînă la judecarea cauzei, numărul și posibilitatea de prezentare a părților, martorilor, reprezentanților, apărătorului.

(5) Fixînd cauza pentru judecare, instanța obligă părțile să asigure la datele stabilite, prezența în instanță a persoanelor pe care le-au solicitat în listele prezentate de ele.

(6) Dacă una din părți este în imposibilitate de a asigura prezența vreunei persoane din lista prezentată, ea poate solicita, prin cerere, citarea acestor persoane de către instanța de judecată.

Articolul 362 se exclude.

75. Secțiunea a 2-a “Cercetarea judecătorească” se redă în felul următor:

Articolul 366. Începerea cercetării judecătorești

Alin. (2) va avea următorul conținut: (2) În cazul în care a fost prezentată referință la rechizitoriu, inculpatul sau apărătorul aduce la cunoștința celor prezenți conținutul acesteia.

Alin. (3) se exclude.

Articolul 366¹. Îndepărtarea martorilor din sala de ședință

După apelul martorilor, președintele ședinței de judecată cere ca ei să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea lui. Președintele ia măsuri ca martorii audiați să nu comunice cu cei neaudiați.

Articolul 366². Administrarea de probe noi

(1) În cadrul cercetării judecătorești pot fi înaintate și admise cererile sau demersurile privind administrarea probelor noi, dacă probele cercetate indică la existența altor mijloace de probă care ar permite stabilirea sau verificarea circumstanțelor ce au importanță în cauza penală.

(2) Prezentarea probelor noi ce conțin informații care constituie secret de stat, comercial sau bancar, se face cu autorizarea instanței de judecată.

(3) Cererea sau demersul privind administrarea unor probe noi, trebuie să conțină circumstanțele care confirmă întrunirea condițiilor menționate la alin. (1), faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate probele respective, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată.

76. La articolul 369

Alin. (1) a doua propoziție se modifică după cum urmează: “(1) Victima sau, după caz, partea vătămată, în caz de necesitate, pentru a reduce sau a exclude supunerea victimei, sau după caz, părții vătămate, unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea lor, la cererea acestora sau la demersul procurorului, pot fi audiate în lipsa inculpatului, asigurîndu-i ultimului posibilitatea de a lua cunoștință de declarații și de a pune întrebări persoanei audiate”.

77. La articolul 370

Alin.(2) a doua propoziție se modifică după cum urmează: “(2) În caz de necesitate, pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, la cerere

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

sau în baza demersului procurorului, acesta poate fi audiat în lipsa inculpatului, care este înlăturat din ședință, asigurându-i-se ultimului posibilitatea de a lua cunoștință de declarații și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său persoanei audiate. Această normă nu este aplicabilă investigatorului sub acoperire a cărui identitate reală nu este comunicată”.

Se completează cu alin. (7): “(7) În cazul în care, din motive obiective, prezenta martorului în ședința de judecată este dificil de asigurat, instanța de judecată poate dispune audierea acestuia prin intermediul teleconferinței”.

78. La articolul 371

(1) Citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazurile în care:

- 1) există contradicții esențiale între declarațiile depuse în ședința de judecată și cele depuse în cursul urmăririi penale;
- 2) partea apărării nu are obiecții la declarațiile date de martor la etapa de urmărire penală;
- 3) martorul audiat la faza urmăririi penale refuză să dea declarații în instanța de judecată;
- 4) martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată fie prin imposibilitatea stabilirii locului aflării lui, fie prin motive de imposibilitate de a asigura securitatea lui, cu condiția că audierea martorului a fost efectuată cu confruntarea dintre acest martor și învinuit sau martorul a fost audiat în conformitate cu art.109 și 110.

5) martorul a decedat, este declarat dispărut, sau asupra acestuia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară.

(2) Dacă martorul care este eliberat, prin lege, de a face declarații în baza prevederilor art.90 alin. (11) nu a acceptat să facă declarații în ședința de judecată, declarațiile lui făcute în cursul urmăririi penale nu pot fi citite în ședința de judecată, precum nu pot fi reproduse nici înregistrările audio sau video ale declarațiilor lui.

79. Articolului 373 se redă în următoarea redacție:

Articolul 373. Cercetarea altor mijloace de probă

(1) Mijloacele de probă sunt cercetate prin citirea sau reproducerea părții pertinente dacă prezentul cod nu stabilește în alt mod. Instanța poate dispune citirea sau reproducerea lor integrală.

(2) Citirea sau reproducerea mijlocului de probă se face de către partea care o invocă.

80. Articolul 374 se exclude.

81. Articolul 376 se redă într-o redacție nouă:

Articolul 376. Completarea și terminarea cercetării judecătorești

(1) În cadrul cercetării judecătorești pot fi înaintate și admise cererile sau demersurile privind administrarea probelor noi, dacă partea nu a știut despre existența acestora sau dacă probele cercetate indică la existența altor mijloace de probă care ar permite stabilirea sau verificarea circumstanțelor ce au importanță în cauza penală.

(2) Cererea sau demersul privind administrarea unor probe noi, trebuie să conțină circumstanțele care confirmă întrunirea condițiilor menționate la alin. (1), faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate probele respective, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(3) Dacă nu au fost formulate cereri sau demersuri noi, sau după soluționarea cererilor și demersurilor formulate și îndeplinirea în cazurile necesare a acțiunilor procesuale suplimentare, președintele ședinței de judecată declară cercetarea judecătorească terminată.

82. La alin. (3) al **art. 387**, cuvântul “poate” se înlocuiește cu sintagma “nu este posibil de”. Tot aici, se exclude sintagma “ar trebui amânată judecarea cauzei”.

83. La **articolul 389**, după cuvintele “art. 93 Cod penal” se completează cu cuvântul “deces”.

84. Articolul 391 se redă într-o redacție nouă după cum urmează:

Articolul 391. Sentința de încetare a procesului penal

(1) Sentința de încetare a procesului penal se adoptă în cazul constatării temeiurilor prevăzute la art. 285.

(2) În cazul prevăzut la art. 285 alin. (2) pct. 4), instanța încetează procesul penal cu aplicarea sancțiunii contravenționale”.

85. Articolul 392 se redă într-o redacție nouă:

Articolul 392. Întocmirea sentinței

(1) După ce a soluționat chestiunile arătate în art.385-388, instanța de judecată procedează la întocmirea sentinței.

(2) Sentința constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivarea și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

(3) Sentința se întocmește în limba română, de către judecătorul raportor.

(4) Sentința se semnează de toți judecătorii care au participat la adoptarea ei.

86. Articolul 394 va avea următorul conținut:

Articolul 394. Partea descriptivă a sentinței

Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă:

- 1) învinuirea adusă inculpatului;
- 2) dacă există, esența acțiunii civile;
- 3) esența argumentelor aduse de părți.

87. Se completează cu articolul 394¹ cu următorul conținut:

Articolul 394¹. Motivarea

(1) Motivarea trebuie să cuprindă:

- 1) legislația și, după caz, practica judecătorească pe care instanța de judecată le consideră relevante cauzei;
- 2) circumstanțele de fapt stabilite care susțin concluzia instanței de judecată și elementele componenței de infracțiune;
- 3) motivele din care respinge argumentele esențiale invocate de părți;
- 4) indicații asupra circumstanțelor care atenuează sau agravează răspunderea;
- 5) mențiunea referitor la recidivă.

(2) Instanța de judecată este obligată, de asemenea, să motiveze:

- 1) stabilirea pedepsei cu închisoare, dacă sancțiunea legii penale prevede și alte categorii de pedepse;
- 2) aplicarea unei pedepse mai ușoare decât cea prevăzută de lege;
- 3) aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

4) rezolvarea chestiunilor legate de condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau de aplicarea altor categorii de liberare de pedeapsa penală, prevăzute în art.89 din Codul penal.

88. La articolul 400 se exclude alin. (2), iar alin. (3) devine alin. (2).

89. La articolul 401

La alin. (1) pct. 1) se va expune în felul următor: “procurorul, partea vătămată”.

La alin. (2) sintagma “apărător sau reprezentantul lor legal” se înlocuiește cu „apărător, reprezentantul legal sau succesor”.

90. La articolul 402

Alin. (1) se redă în următoarea redacție :”Termenul de apel este de 30 zile de la pronunțarea sentinței”.

Alineatele (3), (4), (5) și (6) se exclud .

91. La articolul 403

La alin. (1) după apelul declarat se introduce sintagma “de către apărare sau de către partea vătămată” și se exclude la sfârșit cuvântul “materiale”.

La alin. (2) sintagma „hotărârii” se înlocuiește cu cuvântul „sentinței”.

92. La alin. (1) al art. 404 propoziția “și nu a fost informat despre adoptarea sentinței”, precum și cuvântul “materiale” se exclud.

93. La articolul 405

La alin. (2):

Pct. 2 după adresa lui se introduce sintagma “poștală și electronică”;

Pct. 4 se expune în următoarea redacție: “circumstanțele relevante, motivele și cerințele apelului”;

Pct. 5 se exclude a doua frază: “Poate invoca administrarea de noi probe numai procurorul și avocatul care nu au participat la judecarea cauzei în primă instanță”. La următoarea frază, după cuvântul “Părțile”, se exclude propoziția “care au participat la judecarea cauzei în primă instanță”.

Se exclude alin. (3).

Alin. (4) se redă în următoarea redacție: “Cererea de apel se depune la instanța a cărei sentință se atacă. Apelantul este obligat să expedieze o copie a apelului celorlalte părți. Persoana arestată poate depune cererea de apel la administrația locului de deținere, fără a avea obligația s-o expedieze celorlalte părți.

Se completează cu alin. (4¹) cu următorul conținut: “Apelantul poate completa cererea de apel cu motive adăugătoare pînă la începerea cercetării judecătorești”.

La alin. (5) se substituie sintagma “dosarul penal împreună cu apelul și cu copiile acestuia în instanța de apel despre ce informează părțile” cu sintagma „materialele cauzei penale în instanța de apel”.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Se completează cu alin. (6) cu următorul conținut: „În cazul în care cererea de apel nu corespunde cerințelor menționate la alin. (1) instanța de apel îi oferă cel puțin 10 zile pentru depunerea unei cereri de apel întocmite corespunzător”.

94. La articolul 407

La alin. (1) sintagma „începerea cercetării judecătoreștii” se substituie cu „intrarea în deliberare”, iar sintagma „oricare dintre părți” cu cuvântul „apelantul”.

A doua propoziție de la alin. (1) se exclude.

95. **La articolul 408**, se va adăuga la sfârșitul alineatului următoarea propoziție: “Efectul suspensiv nu se răsfrânge asupra măsurilor preventive”.

96. La articolul 412

La alin. (2) „președintele completului de judecată” se înlocuiește cu „judecătorul”, iar la sfârșitul alineatului se adaugă următorul text: „care se aplică în mod corespunzător”.

De la alin. (3) se exclude sintagma „și înmînarea copiilor de pe apel”.

La alin. (4) sintagma „excepția prevăzută în art.321 alin.(2) pct.2)” se înlocuiește cu „excepțiile prevăzute de prezentul cod”.

La alin. (7) după sintagma „în lipsa nemotivată”, expresia “a avocatului” se înlocuiește cu „a acestora”.

97. Articolul 413 se redă în următoarea redacție:

Articolul 413. Judecarea apelului

(1) La judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

(2) Instanța de apel cercetează, în limita cerințelor din apel, probele pe care părțile le menționează în acesta și/ sau în referința la apel. În cazul în care se contestă vinovăția persoanei, se cercetează toate probele cu privire la vinovăție.

(3) Circumstanțele de fapt constatate de prima instanță și necontestate de către părți se consideră a fi dovedite.

(4) Părțile pot solicita administrarea de probe de noi în condițiile menționate art. 405 alin. (2) pct. 5).

(5) Instanța de apel, cu acordul ambilor părți, poate cerceta declarațiile martorilor prin reproducerea lor.

(6) Instanța se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, care pot determina o altă soluție.

(7) Președintele ședinței oferă cuvântul apelantului, intimatului, apărătorilor, inculpatului, părții vătămate, părții civile, reprezentanților sau succesorului acestora, apoi procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

98. **Articolul 414** se exclude.

99. **Articolul 415** se redă în felul următor:

Articolul 415. Decizia instanței de apel

(1) Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii:

1) respinge apelul, menținând hotărîrea atacată, dacă:

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

- a) apelul a fost depus peste termen, cu excepția cazurilor prevăzute în art.402;
- b) apelul este inadmisibil;
- c) apelul este nefondat;
- 2) admite apelul, casînd sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.
- (2) Sentința poate fi casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau latura civilă, dacă aceasta nu împiedică soluționarea justă a cauzei.
- (3) Decizia instanței de apel este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării.

100. Articolul 416 se redă în felul următor:

Articolul 416. Chestiuni complementare

Instanța de apel, deliberînd asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî reluarea cercetării judecătorești, aplicarea dispozițiilor privitoare la repararea pagubei, la măsurile preventive, la cheltuielile judiciare și la orice alte chestiuni de care depinde soluționarea completă a apelului.

101. Articolul 417 se redă în următoarea redacție:

Articolul 417. Conținutul deciziei instanței de apel

- (1) Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă:
  - 1) data și locul pronunțării deciziei;
  - 2) denumirea instanței de apel;
  - 3) numele și prenumele judecătorilor completului de judecată, procurorului, grefierului, precum și ale apărătorului, interpretului și traducătorului, dacă aceștia participă la ședință;
  - 4) numele și prenumele apelantului, cu indicarea calității lui procesuale;
  - 5) datele privind identitatea persoanei condamnate sau achitate de către prima instanță, prevăzute în art.358 alin.(1);
  - 51) datele referitoare la termenul de examinare a cauzei;
  - 6) fapta constatată de primă instanță și conținutul dispozitivului sentinței;
  - 7) fondul apelului;
  - 8) temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date;
  - 9) una din soluțiile prevăzute în art. 415;
  - 9¹) mențiunea cu privire la ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul trebuie să-și reia cursul. În caz contrar, toate actele procedurale sînt desființate de drept;
  - 10) mențiunea că decizia este executorie, dar poate fi supusă recursului, și termenul prevăzut pentru această cale de atac.
- (2) În cazul cînd inculpatul se află în stare de arest, în decizie se indică timpul care se include în termenul pedepsei.
- (3) Dacă există temeiuri prevăzute în art.218, instanța de apel pronunță o decizie interlocutorie.

102. La articolul 418, la alin. (6) după cuvîntul „deciziei” se adaugă “integrale”.

103. Se exclud articolele 419 și 419¹.

104. Articolul 437, la alin. (1) pct. 3¹ se abrogă

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva